

ਕਾਂਪਾਵਕੀ ਯ

ਤਾਰੀਖ ਪੇ ਤਾਰੀਖ...

संसदेच्या बहुतेक अधिवेशनांमध्ये येतो; तसा पावसाळी अधिवेशनातही 'देशात विविध न्यायालयांमध्ये एकूण किती खटले प्रलंबित आहेत?' असा प्रश्न आला. याचे उत्तर देताना केंट्रीय कायदेमंत्री अर्जुनराम मेघवाल यांनी दिलेली माहिती धक्कादायक होती. देशभरातील खटल्यांनी पाच कोर्टींचा आकडा ओलांडला होता. कनिष्ठस्तर दिवाणी किंवा फौजदारी न्यायालयापासून सर्वोच्च न्यायालयापर्यंत एक जुलै, २०२३ रोजी पाच कोटी दोन लाख खटले प्रलंबित होते. एव्हाना हा आकडा वाढला असेल. यात सुप्रीम कोर्टीतला आकडाच ६९ हजार ७६६ होता. देशात २५ उच्च न्यायालये आहेत. त्यांच्यासमोरच्या थकित खटल्यांची संख्या ६० लाख ६२ हजार ९५३ आहे. त्यापुढे जिल्हा व इतर न्यायालयांमध्ये मिळून चार कोटी ४१ लाखांहून अधिक प्रलंबित खटले. देशाची लोकसंख्या १४१ कोटी आहे. पाच जणांचे एक कुंतुंब असेल तर दर पाचवे-सहवे कुंतुंब कोणत्या ना कोणत्या कज्जेदलालीत अडकले आहे. हे तितकेच नाही. देशातील एकूण खटल्यांपैकी ४६ ते ४८ टक्के प्रकरणांमध्ये राज्य अथवा केंद्र सरकार, सरकारी संस्था, खाते किंवा विभाग वादी वा प्रतिवादी आहे. म्हणजे सारी सरकारी यंत्रणाच 'भांडकुदळ आणि कज्जेदलाल' आहे. या पार्श्वभीवर तडफटार सरन्यायाधीश टाकली. प्रतिसर्प्यी गोलंदाज कोणीही असो, कोणतेही मैदान असो, रोहीतची बेधडक फलंदाजी संघाच्या धावगतीचा टेप्पो सेट करून देतो. मात्र अवघ्या चाळीशीत त्याची खेळी संपुष्ट आली आणि मैदानात विराट उतरला. मात्र गेल्या काही सामन्यापासून त्याच्यापासून शतकाचे ग्रहण लागलेले दिसत आहे. रोहीतचा झांझावात संपत्ताच विरोधी गोलंदाज लयात आले आणि केशव महाराजने शुभमनल चकवले. नव्यदीत दोन बळी मिळताच द. अफ्रिकेला हुरूप चढले आणि शम्सी, महाराज या फिरकीपुणी विराट, श्रेयसवर फास आवळले. महाराजने विकेट टू विकेट संथ चेंडू सोडले तर शम्सीने दोर्न्ह फलंदाजांचे पाय जखडून टाकले होते. सुसाट निघालेली आपल्य धावगती अक्षरश: धक्कागाडी झाली होती. विराटला ना स्टार्फिंक गोटेट करता येत होते ना तो मोठे फटके मारत होता. तर केशव महाराजर्ची अचूकता आणि शम्सीच्या निगेटीव्ह गोलंदाजीने श्रेयसला पुत्रे हैराण केले होते. अखेर ड्रेसिंग रूममधून रोहीतने वॉरंट पाठवताच श्रेयसची कळी खुलली. जणुकाही लंकविरुद्धची मागचीच खेळी खेळत असल्यासारखे त्याने यान्सन, शम्सीचा समाचार घेणे सुरु केले. श्रेयसच्या तडाख्यातून वाचण्यासाठी गोलंदाजांनी चेंडूची गर्ती कमी केली आणि त्यांना त्याचा लगेच फायदा झाला. लुंगी ने श्रेयसला झेलबाद करताच राहुल मैदानात आला. पण पुन्हा एकद आपल्या धावगतीने गोगलगाईचे रूप घेतले. जणुकाही आपल्य फलंदाजांनी विश्वशांतीचा वसा घेतल्यासारखे ते शांतपणे खेळत होते. अखेर या पेचप्रसंगात आपला बळी देत राहुलने सूर्योसाठी मार्ग मोकळा करून दिला. सूर्यने शॉर्ट बट स्वीट खेळी करत संघार्ची

ਹਮ ਕੁਮਾਰੋਂ ਜਾਣ ਮਿਲ ਜਾਏਂਗੇ

आयसीसी विश्वचषकात संध्या दोन प्रकारचे संघ खेळत आहे एक म्हणजे भारतीय संघ आणि दुसरा म्हणजे उर्वरित सगळे संघ ज्याप्रकारे आपला संघ प्रतिस्पृथिला सहजासहजी लोळवत आहे ते पाहता या विश्वचषकावर केवळ आणि केवळ आपल्याच संधाच हक्क आहे असे वाटते. पण क्रिकेट हा बेभरवशाचा खेळ आहे एखादा दिवसी कोणता संघ कशी कामगिरी करेल हे गुप्त असते मात्र जोपर्यंत आपल्या संघाचा अत्यंत खराब खेळ होणार नाही किंवा मोठा उलटफेर होणार नाही अथवा डकवर्थ लुईस खेळखंडोबाबू करणार नाही तोपर्यंत वर्ल्ड इलेव्हन संघ जरी मैदानात उतरला तर्फ त्याला आपला संघ पुरुन उरणार असेच काही दिसत आहे.झाले काय तर सुपर संडेला ईडन गार्डन वर टीम इंडियाने द.आफ्रिकेर्शन दोन हात केले होते. द.आफ्रिकेवर चोकर्सचा ठप्पा लागला आहे आणि काही केल्या तो मिटायचे नांव घेत नाही. खेरेतर हा संघ मस्क्युलर, पॅथ्युलर, स्पेक्ट्युलर असून वर्ल्ड कप च्या बाबतीत बॅचलर आहे. शिवाय त्यांच्याकडे रबाडा, यान्सन, लुंगी सारखे तेज बॉलर असून आजही आपल्या कडे त्यांच्या खेळांडूची क्रेझ आहे तरीपण ऐन मोक्याच्या क्षणी त्यांचा पप्पू कान्ट डान्स साला होतोय या स्पृधेत त्यांनी प्रथम फलंदाजी करताना धावांचे डोंगर उभारले पण पाठलागा करताना मात्र ते लटपटले, गळपटले. अगदी हाच किस्सा ईडन गार्डन वर बधायला मिळाला.रोहीतने नाणेफक जिंकू-चाणाक्षणे फलंदाजी घेतली आणि प्रसंभी आपली गाडी टॉप पिअरल टाकली. प्रतिस्पृधी गोलंदाज कोणीही असो, कोणतेही मैदान असो. रोहीतची बेधडक फलंदाजी संघाच्या धावगतीचा टेप्पो सेट करून देतो. मात्र अवघ्या चाळीशीत त्याची खेळी संपुष्ट आली आणि मैदानात विराट उतरला. मात्र गेल्या काही सामन्यांपासून त्याच्यामागेशतकाचे ग्रहण लागलेले दिसत आहे. रोहीतचा झांझावात संपताच विरोधी गोलंदाज लयात आले आणि केशव महाराजने शुभमनल चकवले. नववीत दोन बळी मिळताच द.आफ्रिकेला हुरूप चढला आणि शास्त्री, महाराज या फिरकीपुंची विराट, श्रेयसवर फास आवळले महाराजने विकेट टू विकेट संथ चेंडू सोडले तर शास्त्रीने दोन्हा फलंदाजांचे पाय जखडून टाकले होते. सुसाट निघालेली आपली धावगती अक्षरश: धक्कागाडी झाली होती. विराटला ना स्ट्राईक रोटेट करता येत होते ना तो मोठे फटके मारत होता. तर केशव महाराजची अचूकता आणि शास्त्रीच्या निगेटीव्ह गोलंदाजीने श्रेयसला पुरेत हैराण केले होते. अखेर ड्रेसिंग रूममध्यम रोहीतने वॉरंट पाठवताच श्रेयसची कवळी खुलली. जणुकाही लंकेविरुद्धची मागचीच खेळी खेळत असल्यासारखे त्याने यान्सन, शास्त्रीचा समाचार घेणे सुरु केले. श्रेयसच्या तडाख्यातून वाचण्यासाठी गोलंदाजांनी चेंडूची गर्त कमी केली आणि त्यांना त्याचा लगेच फायदा झाला. लुंगी ने श्रेयसला झेलबाद करताच राहुल मैदानात आला. पण पुन्हा एकदा आपल्या धावगतीने गोगलगाईचे रुप घेतले. जणुकाही आपल्या फलंदाजांनी विश्वशांतीचा वसा घेतल्यासारखे ते शांतपणे खेळत होते.अखेर या पेच्रसंगात आपला बळी देत राहुलने सूर्यासाठी मार्ग मोकळा करून दिला. सूर्यने शॉर्ट बट स्वीट खेळी करत संघाची

सुटका केली. त्याची १४ चेंडूतील २२ धावांची खेळी संघार मनोबल आणि धावगती वाढवून गेली. मात्र रिहर्स स्विपच्य नादात तो आपली विकेट गमावून बसला. तत्पूरी विराचन खप्रास ग्रहण सुटले आणि तमाम क्रिकेटप्रेर्णांनी सुटकेचा निःशास टाकला. आपल्या वाढदिवसाला सचिनच्या ४९ शतकांची बरोबरी करत कोहलीने आपणव्या एक विराट पाऊल टाकले आहे. मात्र आजची विराटची खेळी नेहमी प्रमाणे फ्री फ्लोविंग नव्हती. कुठेतरी शतकाचे स्पीड ब्रेकर त्याला रिस्क घेऊ देत नव्हते. अखेर सर जडेजा टीम इंडियाच्या मदतीला धावून आले आणि आपण सच्च तीनशेला ओलांडू शकलो.प्रत्युतरात द.आफ्रिकेची झालेली वाताहत कल्पनातीत आहे. समोर सच्चातीनशेचे ओझे आपिण सामना होता बुमराह, सिराज, शमीच्या धारदार गोलंदाजी सोबत त्यातही द.आफ्रिकेचे फलंदाज म्हणजे मन के हारे सब हां होते. सिराज काय, शमी काय आणि जडेजा काय! जणुकाहां हर गेंद पे लिखा है विकेट का नाम! कोण कोणाला बाद करेल याचा नेम नव्हता. इनकर्मांग आऊटोर्डिंग फ्री असल्यासाठे त्यांचे फलंदाज आतबाहेर येतजात होते. सिराज, शमी, जडेजा आणि कुलदीपने फुल लेंथ, गुडलेंथ गोलंदाजी करत द.आफ्रिकेचा अवघ्या ८३ धावांत फडशा पाडला. सध्या आपले गोलंदाज स्वप्रवत कामगिरी करत आहेत. बुमराह, सिराज प्रतिपक्षाला खिंडार पाडतात तर शमीची गोलंदाजी म्हणजे तु

डॉ. अनिल पावशेकर
मो. ९८२२९३९२८५

डा.आनल पावशक्त

मुझे गेंद दो, मैं तुम्हे विकेट दुंगा सारखी असते. चायनामन कुलदीपची फिरकी आणि जडेजा ची काटेकोर गोलंदाजी भेदने विरोधी फलंदाजांना जड जात आहे. थोडकात काय तर आशासक फलंदाजी, धारदार गोलंदाजी आणि चपळ क्षेत्ररक्षणाला रोहीतच्या नेतृत्वाचा सुवर्ण मुलामा लाभल्याने टीम इंडिया अजेय झाली आहे. असा धाकड संघ सध्यातरी या स्पर्धेत दिसून येत नाही. ज्याप्रकारे हा संघ विरोधकांवर केवळ मात करत नाही तर मानहानीकारक पराभव करतो ते पाहता लंकेच्या नेतृत्वात इतर संघांनी टीम इंडियावर अब्रुनुकसानीचा दावा करायला हरकत नाही. टॉस जिंकून प्रथम फलंदाजीचा निर्णय, रोहीतची दणकेबाज सुरुवात, विराट श्रेयसची शतकी भागीदारी, विराटचे बहुप्रतिक्षित शतक, सूर्या जडेजाची छोटेखानी परंतु वेगवान खेळी, सिराज शमीचा भेदक मारा आणि जडेजाचे पाच बळी हे या लाढतीचे वैशिष्ट्य ठरले. तर तब्बल दोन नो बाल, बावीस वाईड सहीत एकदंडर २६ अवांतर धावा देत द. आफ्रिकेने बेशिस्त गोलंदाजीचे दर्शन घडवले. भरीस भर म्हणून त्यांच्या कच्चाऊ फलंदाजीने उरलीमुरली कसर भरून काढली. विश्वचषकापासून टीम इंडिया अवघे दोन पाऊले दूर आहे. तोपर्यंत संघाची लय अशीच राखणं अत्यंत गरजेचे आहे. टीम इंडिया तिसऱ्यांदा एकदिवसीय विश्वचषक उंचावण्यास जरूर सक्षम आहेत. निश्चितच आपले फलंदाज आणि गोलंदाज मिळून हम तुम दोनो जब मिळ जाएंगे, इक नया इतिहास बनाएंगे अशी आशा आहे.

‘गगन सदन तेजोमय’ दिवाळी पहाटचे ‘ध्यास सन्मान’ जाहीर
रविवार १२ नोव्हेंबर, सकाळी ७ वाजता, शिवाजी पार्क,
दादर येथील स्वा. सावरकर सभागृहात भव्य सोहळा

मुंबई | प्रतिनिधि

‘गण सदन तेजोमय’ ही पहिली दिवाळी पहाट
शिवाजी पार्कवर, १९ वर्षांपूर्वी सादर झाली.
उत्तरोत्तर दिवाळी पहाटचे कार्यक्रम रंगले.
त्याला जोड होती समाजक्रुणाची. कृतज्ञतेची.
सामाजिक भान राखत जीवन वेचणार्या
समाजवर्ती व्यक्ती आणि संस्था यांच्या
कार्याबद्दल, एका ध्यासाने जीवन जगणाऱ्या
आणि समाजाला समृद्ध करणार्या
कलाकारांबद्दल कृतज्ञता व्यक्त करणारा’ध्यास
सन्मान’ गेली अठरावर्ष प्रदान करण्यात आला
आहे. यात श्रीनिवास खळे, ज्येष्ठ पत्रकार निळू
दामले, डॉ. रवी बापट, शेखर देशमुख -
पत्रकारिता, मंगेश पाडगावकर, ज्योती पाटील,
श्रीमती रेखा मिश्रा - रेल्वे पोलीस दल,
अविनाश गोडबोले, ओमप्रकाश चव्हाण अशा
व्यक्ती आणि भटक्या विमुक्त जमातीसाठी काम
करणारे गिरीश प्रभुणे, राजाराम
आनंदरावभापकर (भापकर गुरुजी), पुणे, माता
बालक उत्कर्ष प्रतिष्ठान - सोलापूर, श्री
पवननुपत्र व्यायाम मंदिर, प्रगती अंध विद्यालय
बदलापूर, जन-आधार सेवाभावी संस्था लातूर,
भगीरथ ग्रामविकास प्रतिष्ठान कुडाळ, संपूर्ण
बांबू केंद्र) - मेळघाट, निवांत अंधमुक्त
विकास संश्ा सांगे विविध संस्था

मुंबई, माँ अन्नपूर्णा सेवा समिति - अकोला
 संवेदना सेरेड्रुल पालसी विकसन
 केंद्र, अहिल्या महिला मंडळ - पेण, डॉ
 अनंत पंढरे - हेगडे वार रुग्णालय -
 औरंगाबाद, जीवन ज्योती ट्रस्ट - मुंबई
 लक्ष्मी फाउंडेशन - पुणे, मातृछाया ट्रस्ट -
 गोवा, 'सावली' - अहमदनगर, वालावलक्ष्मी
 रुग्णालय - डेरवण, वनवासी कल्याण केंद्र
 तलासरी, सुहित जीवन केंद्र - पेण, नान
 पास चारी समिति अहिल्या साहस्रे आ

मधुकर पवार, दत्तात्रय

వర් ۱۹ و

ਵਰ්਷ ੧੯ ਵੇ

जानाइपंथाची नवी जाद

फेरीवाल्यांच्या अतिक्रमणावर उतारा म्हणून मुंबईत भूमिगत बाजार बांधण्यात येणार आहे. मुंबईकरांच्या डोळ्यांत धूळफेक करण्याची ही नवी आयडिया आहे. यापूर्वी मुंबईकरांनी अशी बरीच मूर्खाची नंदनवने अनुभवली आहेत. मुंबईत जागोजागी होणाऱ्या अतिक्रमणांमुळे आता राजधानी दिल्लीच्या धर्तीवर धरतीखाली भूमिगत बाजार बांधण्याची कठपना म्हणजे लोकांच्या डोळ्यांत धूळफेक करण्याची नवी 'आयडिया' आहे. यापूर्वी मुंबईकरांनी अशी बरीच 'मूर्खाची नंदनवने' अनुभवली आहेत. यातले एक म्हणजे रस्त्यावर प्रचंड गर्दी आणि फेरीवाले असल्याने रस्त्यांच्या डोक्यावर बांधलेले स्काय वॉक. या सगळ्या आकाशमार्गाची स्थिती काय आहे, हे एकदा पाहायला हवे. यातले काही तर नंतर भंगाराच्या भावात विकावे लागले. आधीच प्रचंड धावपळ करणारे मुंबईकर ५०-५० पायऱ्या चढून हे मार्ग वापरतील का, इतकी साधी शंका तेव्हा हे जुगड करण्याना आली नाही. नंतर मुंबईत नागरिकांच्या सोयीसाठी बहुमजली पार्किंग इमारती बांधण्यात आल्या. असे वर जाऊन कोणी गाड्या लावते का? पावसाळ्यात जागोजागी पाणीउपसा पंप बसविणे किंवा प्रचंड मोठे भूमिगत तलाव बांधणे या कल्पना आज यशस्वी झाल्यासारख्या वाट असल्या, तरी ती नगर नियोजनाची खरी उत्तरे नाहीत. दिल्लीच्या भूमिगत पालिका बाजारात केवळ ३८० दुकाने आहेत. मुंबईतल्या आजच्या फेरीवाल्यांची संख्या दीड लाखांपेक्षा जास्त आहे. या सगळ्यांना सामावून घेण्यासाठी संपूर्ण मुंबईच्या खाली बाजारपेठ बांधावी लागेल. मुंबईचे दिवंगत माझी आयकृ शरद काळे 'मुंबईतल्या

वरच्यापेक्षा खाली जास्त गर्दी आहे,’ असे म्हणत. सगळ्यांनी सेवांच्या भूमिगत जाव्यांविषयी ते हे सांगत असत. त्यानंतर आता मुंबईत भूमिगत मेट्रोही होते आहे. मुंबई आणि दिल्ली यांच्या भूगोल पूर्ण भिन्न आहेत. हवामान वेगाले आहे. पाऊसमानाचे फरक आहे आणि वर्तनशैलीही भिन्न आहे. पर्यटकांना आकर्षण म्हणून एखादी भूमिगत बाजारपेट बांधंगे वेगळे आणि फेरीवाल्यांच्या प्रश्नावरचे ‘हे घ्या उत्तर...’ अशा थाटात भूमिगत बाजाराचा संकलनपना मांडले वेगळे. पावसाळ्यात साध्या रस्त्यांवरचे आपांचे रेल्वेच्या रुक्कांवरचे पाणी यंत्रणांना आटोपेत नाही. नागरिकांनांसाठी

केलेल्या रस्त्यांखालच्या सबवेंमध्ये मोकळी हवा खेळवता येत नाही. शंभर मीटर चालॅपर्यंत लोक गुदमरण्याची वेळ येते. रेल्वेच्या जिन्यांवर माणसे केवळ गर्दी होऊन चेंगराचेंगरीत मरण पावतात. ज्या पालिका, नोकरशाही आणि सरकारला हे जिथे सांभाळता येत नाही, तिथे भूमिगत बाजारांचे फुगे कशासाठी सोडले जातात? एखादी संस्था, कंपनी साप्रसंगीत अहवाल बनवून सरकारच्या पुढ्यात काहीतरी कल्पना मांडते, ती इतरही हितसंबंधियांच्या सोयीचीच असते. मग स्वीकारा ती आणि बांधा करदात्यांच्या पदरात धोडे, असे तर हे नाही ना?=

